

Hlas farnosti

ročník
XXXIII.
č. 25
21. 6. 2026

Informačný týždenník Rímskokatolíckej cirkvi, Farnosti Banská Bystrica – mesto

Episkopát – služba pastiera s plnosťou kňazstva

Keď pri svätej omši kňaz spomína biskupa – „... a s naším biskupom Mariánom...” – nie je to len obyčajná liturgická formalita. Táto zmienka je v ústrednej časti liturgie – v Eucharistickej modlitbe. Zároveň je to sľaby súčasť vyznania viery: táto konkrétna farnosť patrí do konkrétnej diecézy, táto diecéza má svojho pastiera, a tento pastier je vo viditeľnom spoločenstve s celou Katolíckou cirkvou. V tomto konkrétnom bode sa Cirkev ukazuje ako spoločenstvo, nie len súbor nezávislých skupín.

V minulých týždňoch sme na tomto mieste písali o diakonáte a kňazstve. Teraz sa dostávame k tretiemu a najplnšiemu stupňu posvätného stavu — k episkopátu, k biskupskému stavu.

Druhý vatikánsky koncil vo svojej konštitúcii *Lumen gentium* vyhlasuje, že biskupskou vysviackou sa udeľuje plnosť sviatosti kňazstva. Svätenec dostáva pri kňazskej vysviacke sviatostný charakter a moc posväcovať – ale nie plnú moc učiť a viesť. Tá patrí iba biskupovi. Preto sa hovorí, že kňazi sú spolupracovníkmi biskupov, nie naopak. Biskup nie je len kňaz s väčšou právomocou – je to osobitný stupeň sviatosti, ktorý ho pripodobňuje Kristovi ako Učiteľovi, Veľkňazovi a Pastierovi.

Pôvod biskupskej služby siaha k apoštolom. Ježiš si vyvolil Dvanástich, dal im podiel na svojom poslaní a po Turícach ich poslal do celého sveta. Apoštolské poslanie nemalo skončiť smrťou posledného z nich, ale už od založenia prvých komunít vkladáním rúk ustanovovali miestnych pastierov a svojich nástupcov – a tí zase svojich. Tento neprerušovaný reťazec, ktorý siaha od apoštolov až po dnešných biskupov, Cirkev nazýva *apoštolskou postupnosťou*. Nie je to len vec historická – je to samotná podmienka platnosti sviatostí a základ istoty, že Kristovo posolstvo zostáva neporušené. Kde je platne vysvätený biskup s apoštolskou postupnosťou, tam je prítomná Cirkev vo svojej plnosti. Svätý Irenej z Lyonu, jeden z prvých cirkevných Otcov, zdôrazňoval, že prostredníctvom tých, ktorých apoštoli ustanovili za biskupov, a ich nástupcov, sa po celom svete zachováva apoštolská tradícia.

Poslanie biskupa sa tradične opisuje v troch rovinách: učiť, posväcovať a viesť. Každá z nich je podstatná a žiadna nemôže byť od ostatných odtrhnutá.

Učiť – to znamená hlásať evanjelium, strážiť čistotu viery a brániť stádo pred bludmi. Biskup je autentickým učiteľom viery vo svojej diecéze. Keď hovorí o viere a mravoch v spoločenstve s pápežom a ostatnými biskupmi, nie je to jeho osobný názor – je to hlas Učiteľského úradu Cirkvi. Jednou z konkrétnych foriem, ktorou sa biskup prihovára veriacim v celej diecéze, sú pastierske listy – texty, v ktorých oslovuje všetkých veriacich diecézy, sprítomňuje im dôležité udalosti cirkevného roka alebo im predkladá témy hodné spoločnej pozornosti. Keď sa pastiersky list číta pri bohoslužbe, je to jeden z momentov, keď celá diecéza počúva svojho pastiera naraz. Nie každá farnosť má možnosť pravidelne sa stretnúť s biskupom osobne – pastiersky list je preto aj prejavom starostlivosti o tých, ktorí žijú ďaleko od centra diecézy. Je to hlas jedného pastiera, ktorý oslovuje všetkých naraz.

Posväcovať – to je kult v najhlbšom zmysle. Biskup je prvotným vysluhovaťom birmovania vo svojej diecéze. Iba biskup môže vysväcovať kňazov a diakonov, konsekrovať kostoly a oltáre, udeľovať splnomocnenia na spovedanie. Eucharistia, ktorú slávi biskup, má preto osobitný charakter – je to svätá omša Cirkvi zhromaždenej okolo svojho viditeľného pastiera v plnom zmysle slova. V mnohých častiach diecéz, kde je bežné, že veriaci sa so svojim biskupom stretávajú len zriedkavo – pri birmovke, pri farskej vizitácii alebo pri slávnostných príležitostiach – je každá takáto bohoslužba silným znakom jednoty diecézy.

Viesť – predstavuje pastiersku správu diecézy. Miestny biskup ju spravuje s plnou, riadnou a bezprostrednou mocou – to sú kanonické (právne) pojmy, ktoré hovoria, že nie je len zástupcom pápeža vo svojej diecéze, ale skutočným pastierom v Kristovom mene. Zriaďuje farnosti, menuje farárov, riadi kňazský seminár, stará sa o formáciu duchovenstva, koordinuje charitatívnu činnosť,

má na starosti školy a inštitúcie v diecéze. Spolu s kňazskou radou a ďalšími poradnými orgánmi rozhoduje o smerovaní pastorácie. Je v plnom zmysle zodpovedný za duchovné dobro veriacich na území zverenej diecézy.

Biskupstvá nestoja vedľa seba izolovane. Diecézy sa zoskupujú do cirkevných provincií, na ich čele stojí arcibiskup metropolita. Banskobystrická diecéza patrí od roku 2008 do Bratislavskej cirkevnej provincie, spolu s Trnavskou arcidiecézou, Nitrianskou a Žilinskou diecézou. Metropolita, teda bratislavský arcibiskup, má vo vzťahu k týmto diecézám určité dozorné právomoci, avšak každý diecézny biskup zostáva plným pastierom svojej diecézy a každá diecéza zostáva miestnou cirkvou, ktorá tvorí organickú časť celku. Konferencia biskupov Slovenska je zasa kolegiálnym orgánom, v ktorom biskupi spoločne rozhodujú o otázkach platných pre celé územie krajiny.

Banskobystrická diecéza má svoju vlastnú a pestrú históriu. Vznikla v roku 1776 bulou pápeža Pia VI. odčlenením z rozsiahlej Ostrihomskej arcidiecézy – zásluhou cisárovnej Márie Terézie, ktorá jej darovala budovy po zrušenom Jezuitskom ráde. Za svoju katedrálu dostala bývalý jezuitský kostol v Banskej Bystrici, zasvätený svätému Františkovi Xaverskému, ktorý sa stal aj patrónom diecézy. Od svojho vzniku mala diecéza pätnástich biskupov, pričom šestnástym a súčasným je Mons. Marián Chovanec, ktorý prevzal tento úrad v decembri 2012.

Každý diecézny biskup niekedy odíde – z dôvodu veku, zdravia alebo iného cirkevného poverenia. Keď biskupský stolec zostane neobsadený – Cirkev hovorí o stave *sede vacante*, teda doslova „prázdny stolec“ – diecézu dočasne spravuje administrátor, zvyčajne volený kolégiom konzultorov. Je to čas, keď sa celá diecéza osobitne modlí za nového pastiera. Výber biskupa je v rukách Svätého Otca, ktorému predchádzajú početné konzultácie s nunciom, miestnymi biskupmi a ďalšími osobami. Menovanie nového biskupa je vždy udalosť celej diecézy – nie len administratívna zmena, ale príchod nového Kristovho zástupcu uprostred ľudu.

Keď svätý Ignác Antiochijský, jeden z prvých cirkevných otcov, písal na začiatku 2. storočia, že biskup je živým obrazom Boha Otca, nemal na mysli ľudskú dokonalosť konkrétneho muža. Mal na mysli úrad – spôsob, akým sa Kristovo pastierstvo sprítomňuje v čase a priestore. Preto si Cirkev pri každej svätej omši spomína na biskupa menom. A preto, keď ten stolec zostane prázdny, modlí sa za nového: nie z organizačnej nutnosti, ale z viery, že Cirkev bez pastiera nie je Cirkvou vo svojej plnosti.

OZNAMY NA DVANÁSTU NEDEĽU V CEZROČNOM OBDOBÍ

24. 6.	Streda	Narodenie sv. Jána Krstiteľa, slávnosť
28. 6.	Nedeľa	TRINÁSTA NEDEĽA V CEZROČNOM OBDOBÍ

Ostatné dni sú férie Cezročného obdobia.

- **Slávnostné poďakovanie *Te Deum* za školský rok 2025/26** bude vo farskom kostole:
 - v nedeľu pri detskej svätej omši o 11.00 hod. – poďakovanie všetkých žiakov farnosti;
 - o týždeň, v pondelok 29. 6. o 8.00 hod. – poďakovanie cirkevnej ZŠ s MŠ Štefana Moysesu.
- **Nasledujúcu nedeľu sa koná tradičná zbierka na dobročinné diela Svätého Otca** – tzv. *Halier sv. Petra*. Za vaše milodary vopred Pán Boh zaplatí. Nakoľko je nasledujúci pondelok 29. 6. prikázaným sviatkom sv. Petra a Pavla, už nedeľná svätá omša o 16.30 bude zo slávnosti.
- **K 1. júlu dôjde v našej farnosti k zmene kaplána.** Súčasného farského vikára (kaplána) Martina Ščúryho prekladá otec biskup za farského vikára (kaplána) do farnosti Banská Štiavnica a pre našu farnosť ustanovil za farského vikára (kaplána) novokňaza Matúša Mikuška, ktorý pochádza z farnosti Chrenovec-Brusno. Súčasný kaplán Martin Ščúry sa rozlúči na detskej svätej omši v nedeľu o 11.00 a potom na slávnosť svätých Petra a Pavla o 16.30 hod.

Úradné hodiny farskej kancelárie: <u>Pondelok, Streda, Piatok:</u> 9.00 – 11.45 h. <u>Utorok, Štvrtok, Piatok:</u> 17.15 – 18.00 h.	tel.: 048 / 412 45 31 mobil: 0911 880 298 web: www.bb mesto.fara.sk e-mail: fara.bb.mesto@gmail.com	Elektronický zvonček:
© Vydáva Rímskokatolícka cirkev, Farnosť Banská Bystrica – mesto, Námestie Štefana Moysesu I, 974 01 Banská Bystrica Ako týždenník distribuovaný bezplatne. Uzávierka v piatok o 9.00 hod. Reg. č. OMT-OÚ 3/94. Náklad 320 ks.		